

Bestandsplan for hjort

**Lesja elgutvalg
2017-2021**

Forord

Bestandsplanen for 2017-2021 er en oppfølging av forrige bestandsplan. Målet for det meste av viltforvaltningen er å ha bestander som er stabile. I forrige planperiode så vi at bestand fikk en økning som ble spesielt merkbar siste året. Utfordringen i forvaltning av elg og hjort er at det meste av bestandsdata er basert på fjorårets resultater.

Bestandsplan for elg er vedtatt av Lesja elgutvalg på årsmøte 18. april 2017.04.17

Tommy Sønsterud

Sekretær

Lesja elgutvalg

Innhold

Forord	2
1. Beskrivelse av bestandsplanområdet	3
2. Planperiode for bestandsplanen	3
3. Organisering av bestandsplanområdet	3
4. Grunnlags- og bestandsdata for hjort i bestandsplanområdet	3
4.1 Utbredelse og trekkforhold	3
4.2 Beitevurdering og beiteskader på skog- og innmark	3
4.3 Sett hjort-data for bestandsplanområdet	4
4.4 Fellingsdata for hjort for bestandsplanområdet	5
4.5 Forhold til andre brukergrupper og hensyn innenfor bestandsplanområdet	6
5. Målsettinger for forvaltning av hjort	6
5.1 Evaluering av forrige bestandsplanperiode	6
5.2 Mål for kommende bestandsplanperiode	7
1. Bestandsstørrelse	7
2. Kjønnssammensetning og fordeling på felte dyr	7
6. Virkemidler	7
6.1 Avskytingsplan for hjort i valdet/valdene og bestandsplanområdet	7
6.2 Andre aktuelle tiltak innenfor bestandsplanområdet	8

1. Beskrivelse av bestandsplanområdet

Bestandsplanområdet, består av alle rettighetshavere med tellende areal for elg i Lesja, unntatt Joramo Bygdeallmenning som er med i bestandsplanen for Dovre. Oversikt over deltagere og tellende areal i tabell 2.

Tabell 1. Oversikt over rettighetshavere, tellende areal og ansvarlig pr 1.1.2017.

Vald	Tellende areal	Ansvarlig
Lesjaskog viltlag	134 000	Knut Krokrud
Lesja grunneierlag	128 000	Arild Rolstad
Lesja fjellstyre	125 000	Tommy Sønsterud
Tunga sameie	4 500	Liv Ruud Johansen
Sum	391 500	

Planområdet er dominert av furuskog med en god del bjørk i høyereliggende områder. Mesteparten av arealet ligger høyere enn 600 meter over havet og består av li sider med fjellskog. Utover hoveddalføret er det fjelldalene Lordalen og Dalsida som huser bestanden. I snaufjellet er det vierbelter som brukes av elgen under sommer og høst. I hoveddalføret er dalbunnen preget av kulturlandskap med dyrkamark og kulturbeiter.

2. Planperiode

Denne planen gjelder for en ny 5 årsperiode, i årene 2017, 2018, 2019, 2020 og 2021

3. Organisering av bestandsplanområdet

Lesja elgutvalg er ansvarlig for bestandsplan. Formålet med elgutvalget er å komme fram til et samarbeid om forvaltningen av elg- og hjortestammen og avpasse størrelsen i forhold til skade på skog/innmark og tilgjengelig vinterbeite. Lesja Elgutvalg består av en representant for hver rettighetshaver. Rettighetshaver med mer enn 50.000 da. tellende elgareal kan ha to representanter. Rettighetshaver velger hver for seg sine medlemmer til utvalget.

4. Grunnlags- og bestandsdata for hjort i bestandsplanområdet

Hjorten er en forholdsvis ”ny” viltart i Lesja, første observasjoner ble gjort ca. 1950. Hjorten har gjennom de siste 60 åra blitt godt etablert over hele kommunen/ planområdet. I 1961 ble det åpnet for jakt og det ble felt 1 hjort i Lesja, mens det i 2016 ble felt 103 som var ny rekord og første året med flere felte hjort enn elg.

4.1 Utbredelse og trekkforhold

Hjortebestand i Lesja er todelt, med en del som trekker inn fra Møre og bruker områdene rundt Lesjaskog/Bjorli og nord på Dalsida og er her under sommeren og tidlig høst før dem trekker tilbake mot kysten. Dette er og dokumentert i hjortmerk prosjektet. Den største delen av bestanden ser ut til å ha opphold innenfor kommunen det meste av året. Vinterstid er det konsentrasjoner av hjort fra Lora og sørover bygda. Vinterbestanden ser ut til å ha økt de siste årene. I løpet av forrige planperiode har brunst aktiviteten på Lesjaverk økt fra sporadisk til årviss, noe som tyder på at hjorten vest i bygda oppholder seg her lenger og en del trolig overvintre sør i bygda. Bestandssvingninger i tilgrensende kommuner i vest vil påvirke bestanden gjennom innvandring og bruk av planområdet som sommerbeite.

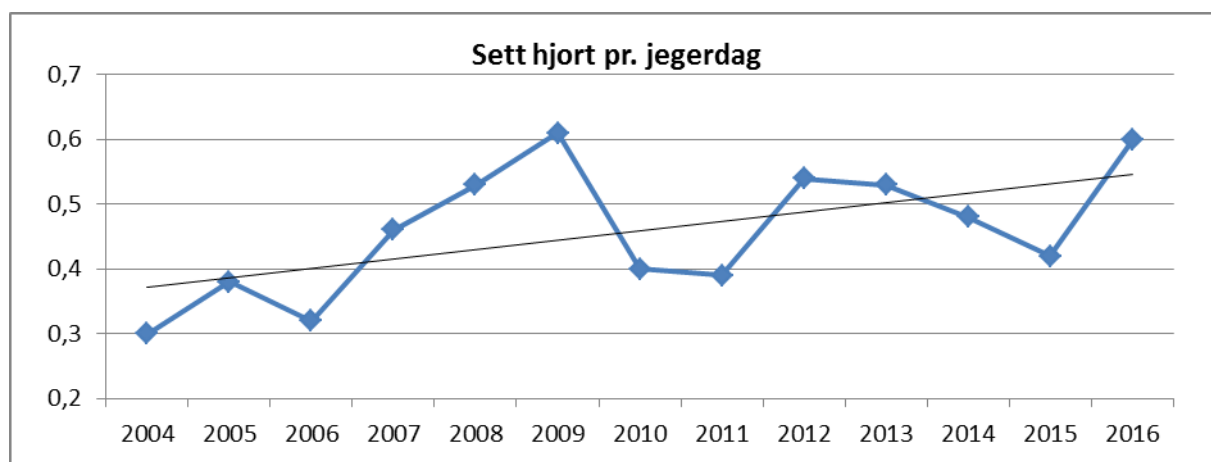
4.2 Beitevurdering og beiteskader på skog- og innmark

Det er årlig beiteskader på innmark. Hjorten bruker innmarka fra tidlig vår til sen høst/vinter. Det har siste år vært en økning av hjort på innmark, spesielt på Lesjaskog. Det er ikke gjort registreringer av beiteskader på skog, men i de områdene som det er dyr vinterstid er det noe barknag, samt beiting på ungskog.

4.3 Sett hjort-data for bestandsplanområdet

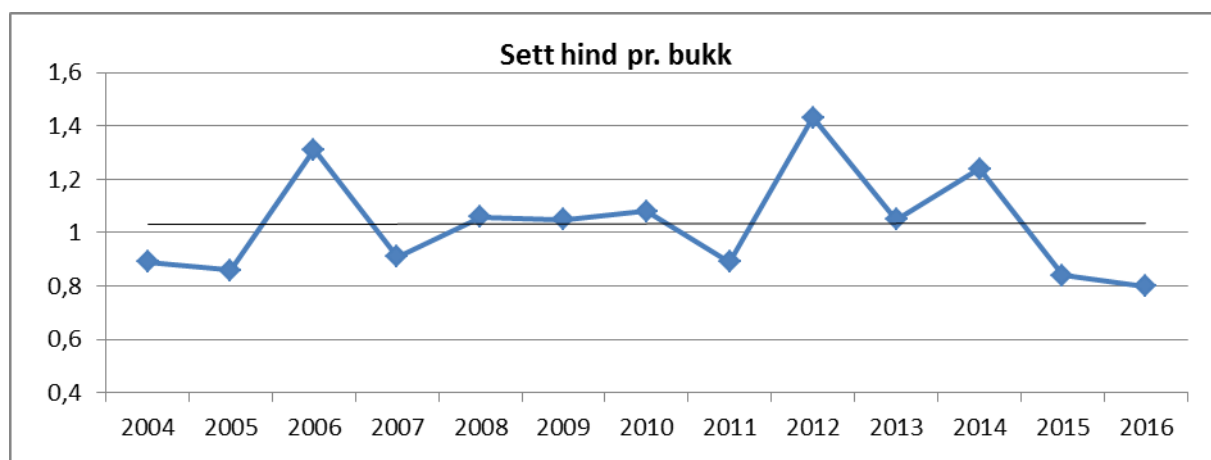
Sett hjort skjema blir ført på lik linje med sett elg og vi har gode data fra 2004. Sett hjort viser trender i bestandsutviklingen over tid og er ikke eksakte tall, f. eks en dobling i antall sett hjort pr. dagsverk betyr ikke at bestanden nødvendigvis har fordoblet seg. Innsats fra år til år, samt varierende vær kan påvirke resultatene. Sett hjort er ikke et like godt verktøy som sett elg, da hjorten har en annen atferd og kan være vanskeligere å få fram på post enn elgen. Hjort er og mer aktiv om natta enn elg.

Sett hjort per jegerdagsverk gir en god indikasjon på bestandsutvikling. I perioden 2012 til 2016 har det vært en liten økning i fra 0,48 til 0,51. Det kan være store variasjoner fra år til år. I 2015 var det en spesielt sen høst, som førte til at hjorten oppholdt seg i høyden lenger før den trakk ned mot dyrkamark sist i november. 2016 var mer normal med snøfall sist i oktober og mer hjort ned mot bygda. Sett hjort pr jegerdagsverk har doblet seg siden 2004 og bestanden ser ut til å være i vekst. Det har vært lagt mer til rette for hjortejakt med en økt innsats som resultat siste 2 planperioder.

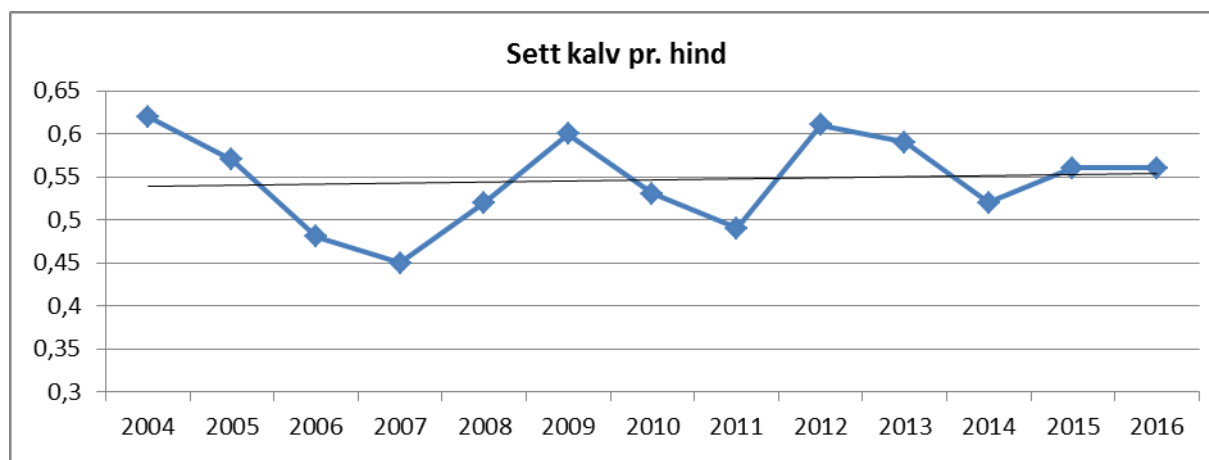
Figur 1. Sett hjort pr. jegerdagsverk i perioden 2004-2016

Sett hind pr. bukk viser kjønnsforholdet i bestanden. Andelen hind pr bukk har gått ned og bestanden kan se ut til å ha en overvekt av bukk. Snitt for perioden 2004-2016 er på 1,03. Andelen bukk i bestanden er høy og bør reduseres. Hind pr bukk bør ligge på 1,5.

Figur 2. Sett hind pr. bukk i perioden 2004-2016

Sett kalv pr. kolle viser hvordan produksjon i bestanden utvikler seg. I perioden 2004-2016 er det i gjennomsnitt sett 0,55 kalv pr kolle i bestandsplanområdet, og andelen har vært relativ stabil med en svak økning.

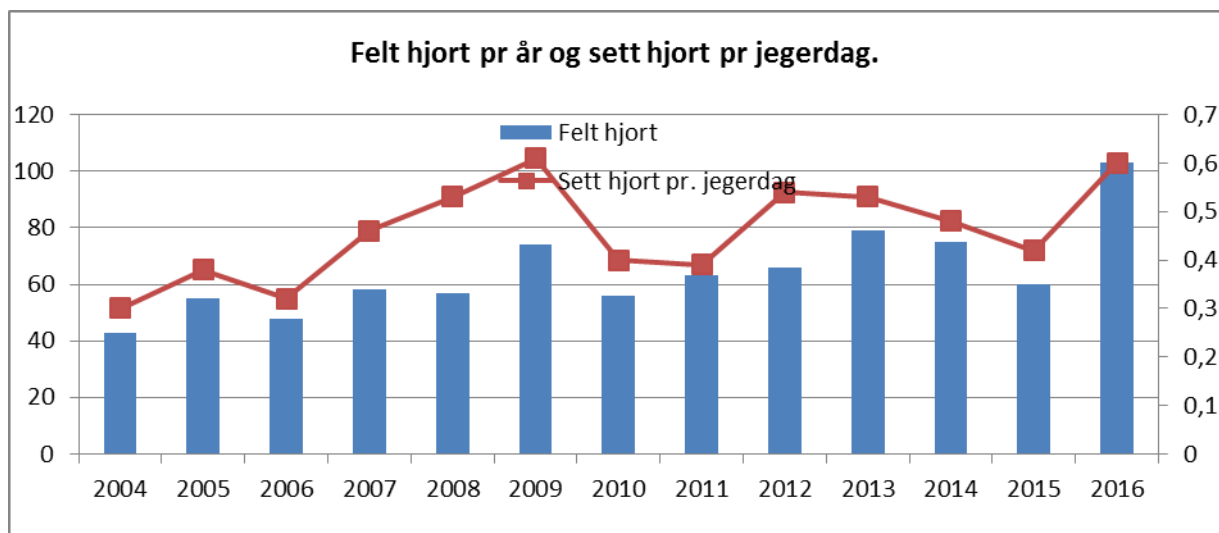
Figur 3. Sett kalv pr. hind i perioden 2004-2016

4.4 Fellingsdata for hjort for bestandsplanområdet

I perioden 2012-2016 har kvoten vært 400 dyr, tabell 2. Siden 2012 har alle dyr blitt utdelt og det har vært en innbyrdes overføring av kvote underveis i jakta for å få økt felling. De siste 5 årene har fellingsprosenten i snitt vært 77 %). Dess høyere fellingsprosent, dess enklere blir det å påvirke avskytingen gjennom tildeling av kvotene. Men fellingsprosent over 90 % kan tyde på for lav kvote i forhold til bestand. I 2015 kom snøen sent og mye av hjorten sto høyt til fjells til senhøsten.

Tabell 2. Oversikt over tildelte og felte hjort i bestandsplanområdet i perioden 2004-2016.

År	Kvote	Felt	Fellings %	Voksen		Ungdyr		Kalv	
				Bukk	Hind	Hann	Hunn	Hann	Hunn
2004	70	43	61,4	16	9	5	6	5	2
2005	85	55	64,7	30	6	10	3	3	3
2006	85	48	56,5	26	10	4	3	4	1
2007	80	58	58	27	21	1	2	2	5
2008	100	57	57	20	17	6	5	2	7
2009	100	74	74	25	18	13	6	5	7
2010	100	56	56	20	13	6	2	8	7
2011	100	63	63	25	19	1	7	5	6
2012	100	66	66	26	12	7	8	8	9
2013	100	79	79	24	23	14	6	6	6
2014	100	75	75	23	18	16	8	4	6
2015	100	60	60	24	8	9	11	4	4
2016	100	103	103	30	22	18	11	14	8

Figur 4. Felt hjort fra 2004-2016 og sett hjort pr. jegerdagsverk.

Kjønnsfordelingen i uttaket var 59 % hann og 41 % hunn i siste planperiode. I perioden 2007-2011 var fordelingen 54 % hann og 46 % hunn. Andelen kalv/ungdyr i uttaket økte i sist planperiode til 45 % som var målet med planen. I perioden 2007-2011 var andelen kalv/ungdyr 34 %.

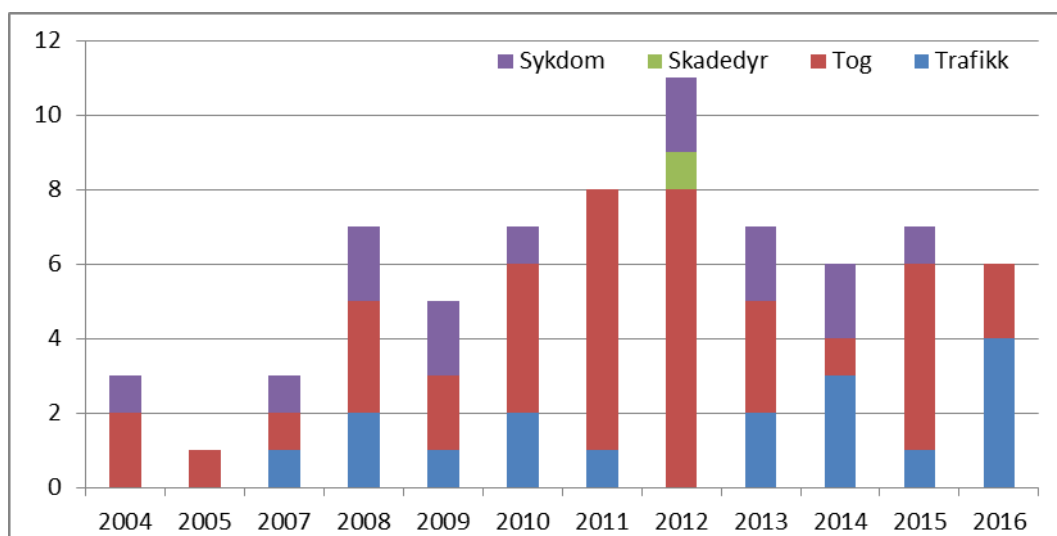
Tabell 3. Fordeling av felte dyr i planperioden 2007-2011 og 2012-2016.

	Voksen			Ungdyr			Kalv			Kjønnsfordeling	
	Bukk	Hind	Sum	Hann	Hunn	Sum	Hann	Hunn	Sum	Hann	Hunn
2007-2011	117	88	205	27	22	49	22	32	54	-	-
% andel	38	29	67	9	7	16	7	10	18	54	46
2012-2016	127	83	210	64	44	108	36	29	65	-	-
% andel	33	22	55	17	11	28	9	8	17	59	41

4.5 Forhold til andre brukergrupper og hensyn innenfor bestandsplanområdet

Det er ikke registrert utfordringer knyttet til friluftsliv.

Foring av hjort vinterstid har redusert antall påkjørsler. I motsetning til for elg der trafikk står for største dødelighet er det tog som tar livet av de fleste hjortene utenom jakt. Både for elg og hjort er det en topp i 2012 i avgang til trafikk og tog. Figur 4 viser fallviltavgang. Foring har bidratt til redusert antall påkjørsler av hjort. Vinteren 2017 er det forbud mot foring pga. CWD.

Figur 5. Fallvilt avgang.

5. Målsettinger for forvaltning av hjort

5.1 Evaluering av forrige bestandsplanperiode

Da forrige bestandsplan ble utarbeidet var kolleandelen og bestanden i vekst. Hjorten var hovedsakelig i området sommer og høst, og trakk over store avstander. Det var derfor utfordrende å sette konkrete mål for bestanden.

Målsettingen med planen er å få til en optimal produksjon og avkastning av hjortestammen, dette spesielt sett i forhold til tilgjengelig vinterbeite, skader på skog og innmark og trafikkpåkørsler

Målet er å ha en livskraftig hjortestamme, med et årlig uttak på mellom 50 - 60 dyr. Stammen skal ha en jevn kjønns- og alderssammensetning.

Målsetningene i forrige planperiode er lite målbare og derfor vanskelig å evaluere.

I perioden 2012-2016 viser sett hjort pr. jegerdag i perioden en økning. 2016 står for størstedelen av denne. Samme trend er det i Dovre. Det er liten tvil om at bestanden har økt, samtidig som rettighetshaverne har lagt mer fokus på å øke uttaket, spesielt på Lesjaskog. Det er i planperioden meldt om beiteskader på innmark i noen områder.

Til tross for et uttak på 59 % hanndyr har andelen bukk i bestanden økt. Uttaket er endret fra et høyt uttak av voksne dyr til et større uttak av kalv ungdyr. Innvandring av hjort fra naboområder er med på å bidra til bestandsoppgang og økt bukkeandel. Merkeprosjektene har vist at en større andel bukk trekker ut enn hind. Prosjektene har og vist at ved større tetthet av dyr, vil færre dyr vandre ut.

5.2 Mål for kommende bestandsplanperiode

Planområdet ønsker en livskraftig hjortestamme noe under dagens bestandsnivå. Størrelsen på vinterstammen må være bærekraftig uten for store skader på skog og innmark. I Lesja er det fra før problem med beiteskader av elg på furuskog.

Delmål for kommende bestandsplanperiode

1. Bestandsstørrelse

- Bestandsstørrelsen skal reduseres noe. Sett hjort pr jegerdag bør ligge mellom 0,4-0,5.

2. Kjønnssammensetning og fordeling på felte dyr

- Planområdet ønsker å redusere andelen bukk til 1,3 sett hind pr bukk.
- Uttak i planperioden i %:

Bukk	Hind 1,5 år+	Spissbukk	Kalv
35	35	10	20
Max	Max	Min	Min

6. Virkemidler

6.1 Avskytingsplan for hjort i bestandsplanområdet

For perioden 2017-2021 kan det felles inntil **500 hjort**. Tildeling innenfor planområdet gjøres med bakgrunn i sett hjort data fra foregående år på elgutvalgets årsmøte. Det forventes 80 % felling.

År	Kvote	80 % felling	Bukk		Voksen hunn	Kalv
			Voksen	Spiss		
2017	100	80	28	8	28	16
2018	100	80	28	8	28	16
2019	100	80	28	8	28	16
2020	100	80	28	8	28	16
2021	100	80	28	8	28	16
Sum	500	400	140	80	140	80
Prosentfordeling		80	35	10	35	20

Kvote kan overføres mellom år

Kvote ut til jaktlagene tildeles som, fritt dyr 35 %, hind 25 % og kalv/ungdyr/Spissbukk 40 %.

I perioden 2012-2016 er det ikke registrert spissbukk eldre enn 1,5 år.

Ulik tildeling innad i bestandsplanområdet begrunnes med ulik tetthet. Intern forflytting av kvote blir gjort av rettighetshaverne mot jaktslutt. Kvotefordeling kan justeres ved endringer i bestanden i løpet av planperioden.

Rettighetshaver	km2	Kvote	Fritt	Hind	kalv/ungdyr	areal/dyr
Lesjaskog	134 000	30	10	7	13	4 467
Lesja	128 000	60	21	15	25	2 133
Fjellstyret/tunga	129 500	10	4	3	2	12 950
Sum	391 500	100	35	25	40	3 915

6.2 Andre aktuelle tiltak innenfor bestandsplanområdet

Alle jaktfelt i bestandsplanområdet skal føre Sett hjort skjema, og registrere dette på www.settogskutt.no